

Szövegfeldolgozási módszerekre épülő földrajztanulás

7. évfolyam – India földrajza

Készítette: Szládik Aliz (MA földrajz szakos hallgató, 2015. október)

Tanítási tervezet

Alapadatok:

Az óra időpontja: 2015. október 14.

Iskola: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium

Helyszín: III. emelet 8.

Osztály: 8. a

Létszám: 32 fő

A témakör megnevezése: Ázsia földrajza

A tanítási egység címe: India földrajza

Óratípus: új ismereteket feldolgozó óra

Munkaforma: frontális munkaforma, csoportos munkaforma, páros munkaforma

A tanítási óra nevelési célja:

- Szövegértési kompetenciák fejlesztése
- Szociális kompetenciafejlesztés (közös végzett munka, egymás meghallgatása)
- Közös álláspont kialakítása

A tanítási óra főbb céljai:

- India természeti és társadalmi viszonyai közti kapcsolatok megértése
- India társadalmi, szociális különbségeinek megértése a szemelvények alapján
- Tanári szempontból: a kérdések feltételének gyakorlása, javítása
- Lényegkiemelés: több számadat közül az adott téma számára fontos adatok kiemelése, megbeszélése.

Kiemelt tevékenységek:

- Kérdezz-felelek a tanulók és a tanár között.
- A diákok kérdéseket tehetnek fel az általuk nem értett témakörökkel kapcsolatban.

- Különböző szövegértési feladatok megoldása.

Szemléltető eszközök:

- Falitérkép (Ázsia domborzata)
- Kréta, tábla
- Tankönyv
- Atlasz (Ázsia domborzata)
- 3 szemelvény
- 1 keresztretjtvény

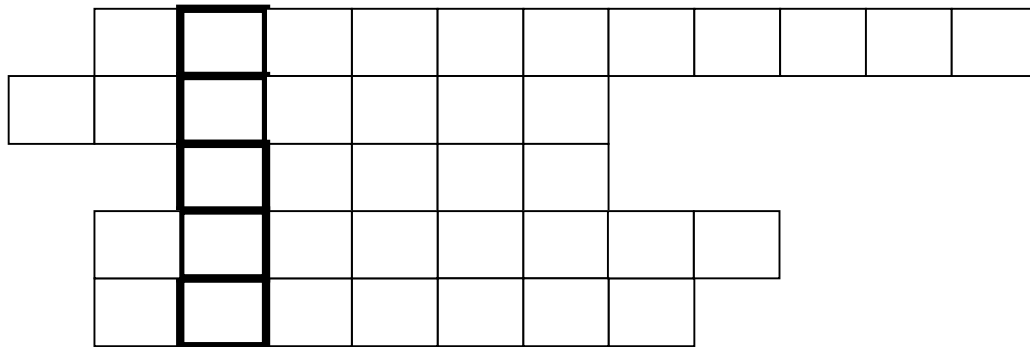
Felhasznált tankönyv: Jelenszkyne – Láng György – Ütőné (2013): Földrajz 7. Műszaki Kiadó, Budapest, 91–94. o.

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Eszköz
1'	Jelentés, adminisztráció			
2'–8'	– Keresztretjtvény (tanítási tervezet végéhez csatolva) – A téma bevezetése a már tanult földrajzi ismeretek alapján.	motiváció ellenőrző rögzítés	páros munka új ismeret közlése	keresztretjtvény atlasz (Ázsia domborzata)
9'–19'	India éghajlata Lényegkiemelés sávozással és kulcsszavazással 1. szövegrészlet A szövegrészletet elolvasva a gyerekek címeket adnak az általuk elválasztott szövegrészeknek.	feladat kijelölése motiválás alkalmazó rögzítés	páros munka (elolvasás) csoportmunka rendszerezés közös ellenőrzés	1. szemelvény színes ceruza (gyerekeknek) kivetítés digitális táblára
20'–29'	India népessége Lényegkiemelés számok segítségével <ul style="list-style-type: none"> • A szövegrészletben található fontos szám adatok kijelölése és rögzítése • Több adat van, mindegyikkel kapcsolatban lehet kérdés • Az Indiával kapcsolatos legfontosabb szám adatok kigyűjtése és megbeszélése 	feladat kijelölése motiválás alkalmazó rögzítés	egyéni munka közös ellenőrzés rendszerezés	2. szemelvény kivetítés digitális táblára
30'–40'	Az indiai városok A szöveg tartalmának táblázatos rögzítése <ul style="list-style-type: none"> • A 3. szemelvény mindkét részének kiosztása külön-külön • Párban elolvassák a diákok (egyik az egyik felét majd cserélnek) • 4 fős csoportok alkotása 	Feladat kijelölése Motiválás Alkalmazó rögzítés	Páros munka Csoportos munka (4 fő)	3. szemelvény kréta tábla

	<p>(ülésrend szerint)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az összehasonlító szempontok megvitatása • A táblán közös táblázat elkészítése • Oktatási cél: Az indiai társadalmi különbségek kiemelése. 			
41'– 43'	<p>Kérdések feltevése Maradék idő, hogy a csoportos munkákat és a kigyűjtött információkat és a felvetett problémákat legyen is</p> <p>Összegzés</p> <p>Házi feladat kijelölése Gondolatérkép készítés India mezőgazdaságával kapcsolatban (TK 89. oldal mezőgazdaság bekezdés alapján)</p>	<p>ellenőrző rögzítés</p> <p>feladat kijelölés</p>	<p>frontális osztálymunka</p>	<p>tankönyv 89. oldal</p>
43'– 44'	<p>Osztály értékelése</p> <p>Teremrendezés</p>			

Keresztrejtvény

1. Az Arab-tenger és a Bengáli-öböl között található félsziget.
2. A Hindusztáni-félszigeten uralkodó éghajlat: a trópusi
3. A Hindusztáni-félsziget alapzatát alkotó ősmasszívum neve.
4. A Hindusztáni-félszigettől északra található hegység.
5. A Hindusztáni-alföld legfontosabb folyója.

1. szemelvény

Lényegkiemelés sávozással és kulcsszavazással

„A monszun – ez az évente szabályosan visszatérő, csapadékot szállító szél – egyike India csodáinak. Áprilisban és májusban India alföldjein és fennsíkjain a forróság már szinte elviselhetlenné erősödik. A forróság nyomában járó szárazság elszárit és feléget szinte minden növényi életet, a föld megrepedezik, szenved ember és állat egyaránt, de senki sem menekül az éhhalál réme elől, mindenki vár valami csodára, és legtöbbször nem is hiába.

Június elején vagy közepén délnyugat felől erős szél támad, sűrű, fekete esőfelhőket cipelve megjön a monszun, és esni kezd, hogy meg se álljon néhány hétig. Az első esőt beszipantja a száraz föld, de nem sokáig képes elnyelni az eső nyomán keletkező áradatot, hamarosan megtelnek a medrek, a víz alá kerülnek a városok, a falvak és a földek, szennyes áradat hömpölyög az utcákon, mert nincs az a csatornarendszer, ami elnyelné ezt a hirtelen jött árvizet. A monszunesők nem egyszerű ki-felhőszakadások, néha egyetlen nap alatt annyi csapadék hull, mint amennyi itthon egy év alatt. Igaz nem egyenletesen öntözi meg a hatalmas ország területét. (...)

November közepére megfordul a szél. Többé már nem szállít az Indiai-óceán felől esőfelhőket, hanem a kontinens belsejéből hoz száraz és hűvös légtömegeket. Kellemesebb, enyhébb lesz az idő, beköszönt az indiai tél. A folyók még bővízűek, de szükség is van a vízre a földek öntözéséhez, hogy a téli növénykultúrák is megkapják a vízszükségletüket.”

Rövid jelentés

A monszunra várva

Az eső kezdeti fázisa

Áradás

Az eső mennyisége a haza viszonyokhoz képest

Az „indiai tél”

(Móga János: Vándorúton Indiában. Gondolat Kiadó. Budapest, 1989. 154-155.o.)

2. szemelvény

Lényegkiemelés számok segítségével

„Ezen a hatalmas, többé-kevésbé egyenlő szárú háromszög alakú félszigeten ma hat politikai egység, hat állam van. Három köztársaság: India, Pakisztán és Banglades, valamint három királyság: Nepál, Szikkim (India társult állama) és Bhután, valamint a szubkontinenshez tartozó szigetország, Sri Lanka, a régi Ceylon.

India ma a világ második legnépesebb országa, 2011-ben 1,21 milliárd lakosa volt, a Föld lakosságának 17 százaléka. (A legnépesebb Kína, a Föld lakosságának 19,2 százalékával). A 25 év alatti lakosság aránya 50 százalék. A népsűrűség alakulása: 1921-ben 79, 1971-ben 182, 2013-ban 382 lakos négyzetkilométerenként.”

(Forrás: Csörtán Ferenc: India négy tételben *In: Korunk. 2013. július 5. o.*)

Megoldás:

2011-ben 1,210 milliárd fő => a világ második legnépesebb országa

50% a 25 év alattiak aránya => Nagyon magas a fiatalok aránya

Népsűrűség: 382 fő/km²

3. szemelvény

Feladat: A szöveg tartalmának táblázatos rögzítése

a)

„Kalkuttában megismerkedtem a két végelettel: találkoztam egy nagyon szegény családdal és betekintést nyerhettem egy gazdag család fényűző életébe.

A kísérőm egyik este megállt egy utcasarkon és szó nélkül rámutatott az ott álló, düledező házra. Ahogyan beértem az udvarra, már szívélyesen fogadtak is. Az udvaron lévő egyik melléképület padlóján oktatás folyt. Ebben kicsi építményben egy férfi tanította a ház gyermekeit írni és olvasni. A döngölt földön ültek és egy kicsi lámpa pislogó fényénél tanultak. Azonnal bemutatkoztak és végül az egész estét ott töltöttem. Megtudtam, hogy a házat 1830-ban építették az angolok, majd kórházként működött. Építése óta nem újítták fel, csak a fák és azok gyökerei fogják össze az épületet. Így a fákat nem szabad kivágni, mert az egész összedőlne. Ebben a kétszintes romos épületben 15 család lakik. Minden családnak csak egy helyiség jut, alig 12-15 négyzetméter. Egy helyiségben van minden: a hálószoba, a konyha, mindenük ide van bezúfolva. Fürdő és mellékhelyiség nincs a házban.”

b)

„Másnap az indiai élet teljesen ellenkező oldalát tapasztalhattam meg. Egy közeli faluban élő jómódú indiai család látott vendégül és avatott be életük apró részleteibe - az indiai emberek által csak álomként létező gazdagságba tekinthettem így be. Egy indiai gyártulajdonos családot kerestem fel, akik indiai viszonylatban királyi körülmények között élnek. A gyáralapító szülőket ismerhettem meg, akik mindketten 85 évesek és még mindig nagyon jó egészségnek örvendenek. Elmondásuk alapján mindezt az étkezésüknek és minden napi testmozgásuknak köszönhetik.

A birtokuk egy hatalmas golfpályára emlékeztetett, a terület közepén egy mesterséges, hatalmas tó van, ahol a férfi minden nap úszik. Megérkezésemkor a kert tele volt gyerekekkel, akikről először azt hittem, hogy a családhoz tartoznak, de később megtudtam, hogy ők a falu gyerekei, akik minden nap délután 4 és 6 óra között bejöhetnek a kertbe játszani. Hinták, homokozók, mászóak és sportpályák várják a gyerekeket. A házaspár a falu jószágos nagypapája és nagymamája. A séta után az étkező teraszán a szakácsnő által elkészített indiai finomságokkal, kizárólag vegetáriánus ételekkel megterített asztal várt bennünket.”

(forrás: Horváth Eszter: Kalkutta maga a látnivaló-
http://nol.hu/utazas/kalkutta_maga_a_latnivalo-344960)

Megoldás:

Ellentétpárok	Szegények	Gazdagok
Lakásviszonyok (méret alapján)	rossz, kicsi	hatalmas
Együtt élők száma (kb.)	sokan élnek kis helyen együtt, minden családnak jut egy helyiség	egy család (házaspár) egy egész házra
Helyiségek minősége	omladozó, a gyökerek tartják egybe az épületet	gazdag
Környezet	szegénység	királyi környezet
Helyiségek megnevezése	kerti tó, játszótér, sportpályák	1 helyiség (hálószoba, konyha), nincs (fürdő és mellékhelyiség)

Felhasznált irodalom:

Makádi Mariann szerk. (2013): *Tanulási-tanítási technikák a földrajztanításban*
<http://elte.prompt.hu/sites/default/files/tananyagok/TanulasiTanitasiTechnikakAFoldrajztanitasban/book.pdf>